

אין אידיש גערעדט

מיר רעדן
דיין
שפראך

בלשון הקודש

שנה ב' - גליון נד'
פרשת תולדות תשפ"ב

י"ל ע"י

לוי יצחק שנעק

להערות ולנדרבות, ולכל
עניני הגליון ולקבלת העלון
בדוא"ל

יכולן לפנות .

315-400-1818

1818yiddish@gmail.com

אתה רוצה שתפילתך תתקבל לרצון???? תכריז על פשיטת רגל!

וכיוון שכן, ממילא אין לו חשק לחזור הביתה, כי בביתו לא שורה אווירת 'ערב חתונה' אלא אווירת 'ערב תשעה באב'... היהודי האמיד מאוד התרגש מהסיפור, ומצבו של היהודי העומד מולו נגע ללבו, והוא פנה אל היהודי ואמר לו:

חיים, באיזה פסוק אתה מתעמק כל כך? אה, משה טוב שבאת עכשיו, יש לי שאלה שמתעוררת לי בכל שנה ושנה מחדש בעת קריאת פרשת תולדות... נו חיים, הבה נשמע את השאלה. משה, כתוב בפסוק [כה, כא] 'ויעתר יצחק לנכח אשתו, כי עקרה היא'..... דהיינו שיצחק התפלל להקב"ה שיזכה לבנים, למה? בגלל שרבקה היתה עקרה? אני לא מבין:

אתה לא צריך יותר לבכות, אני אשלם את כל החתונה וכל ההוצאות הנלוות

עברו שנתיים, ובינתיים הגיעה עוד בת לפרקה... הוא התקשר לשדכנים והודיע להם שהוא מעונין בבחור משכמו ומעלה.... 'ובקשר לכסף, אין מה לדאוג, אני אשלם את כל הוצאות החתונה'... [כי הוא כבר יודע את הפטנט... ואותו הוא יישם גם הפעם... הוא יקבל את כל הכסף על גוש של כסף...]. הבינו השדכנים שכנראה נפלה לו איזה ירושה, והם התחילו להציע לו את הבחורים הכי מוצלחים שיש. ולא ארכו הימים... ו... מזל טוב, בתו התארסה עם בחור תלמיד חכם וירא שמיים... החתונה הלכה והתקרבה, ובינתיים התחילו אשתו ובתו הכלה לבקש ממנו כסף לקניות. ענה להם מיודענו 'אל לכם לדאוג, בעז"ה יהיו לנו את כל הוצאות החתונה... אתם הרי זוכרים שבחתונה הקודמת בסוף היה לנו את כל הוצאות החתונה, בעז"ה גם בחתונה זו יהיה כך, אבל בשביל זה צטרך להתמין עד ממש קרוב לחתונה כמו אז'... ברירה אחרת לא היתה להם אלא להתמין עד הזמן המתאים...

היה צריך להיות כתוב בדיוק ההיפך!!!

התורה היתה צריך לספר לנו קודם שרבקה היתה עקרה, ואח"כ את מה שהתפלל יצחק שיזכה לבנים. כי הרי כך הוא הסדר, דבר ראשון מספרים מה היה רקע והבעיה, ואח"כ מספרים מה עשו לפתרון הבעיה... אבל לא כך מצאנו בפסוק, כי דבר ראשון כתוב שהוא התפלל, ורק אחר כך כתוב שהסיבה לכך היא בגלל שאשתו רבקה היתה עקרה.

חיים, התירוץ הוא, שלפני שמתפללים צריך להכריז על פשיטת רגל

מה??? משה שמעתי טוב?! תגידי לי אתה בסדר????! תמיד ידעתי שלפני התפלה צריך האדם לקבל על עצמו מצות 'ואהבת לרעך כמוך'... להתבונן בגדלות ה'... אבל על 'הכרות פשיטת רגל' - על זה לא שמעתי..... חיים, אני אסביר לך בטוב טעם ודעת, אבל לפני כן אני אספר לך סיפור:

היום יום ערב שבת קודש.....

סוף סוף..... הגיע ערב שבת אופרוף, האבא מודיע בשמחה לזוגתו ובתו הכלה: 'אני הולך עכשיו לכותל, ותיכף אשוב כשכל הכסף הדרוש בידי'... מיד כשהוא בא לכותל, הוא חיפש ותר אחרי איזה חוצניק עשיר, שיוכל להיות התורם המאושר שיזכה לשלם לו את כל החתונה... וכן... הוא רואה שם בצד יהודי שנראה עליו שהוא עשיר... הוא נעמד לידו, והתחיל להתפלל ולבכות בבכי תמרורים: שיר... המעלות... ממעמקים... קראתיך.. ה' וכו'... הוא מגביה קולו בבכי, כדי שהבכי בוודאי יגיע לאזני אותו 'גביר'... והנה תיכף הוא ידפוק לו על הגב, וישאל אותו למה הוא בוכה וכו', אבל כלום! אף אחד לא דופק לו על הגב! הוא אומר לעצמו אולי בדיוק הגביר' הזה הוא קמצן. וכך הוא התחיל לטייל בכל הכותל הלך וחזר, כשהוא מתפלל ובוכה בקול מעורר רחמים... הוא כבר נהיה צרוד מרוב בכי... אבל כלום.. אף אחד לא דופק לו על השכם... ואף אחד לא שואל אותו למה הוא בוכה... ואף אחד לא מציע לשלם את כל הוצאות החתונה... כך עברו כמה שעות, השמש כבר התחילה להראות סימני עייפות, ומתחילה לסמן על בוא שבת המלכה.... אבל בינתיים...

מעשה שהיה כך היה.

אברך חשוב בירושלים זכה בשעה טובה ומוצלחת לארס את בתו, והנה קרב ובא יום החתונה - אך אין לו אפי' פרוטה להתחיל לשלם את הוצאות החתונה. הוא ניסה להשיג הלוואות מגמח"ם, אבל מכיון שהוא כבר היה מלא וגדוש בחובות בגין ההוצאות השוטפות של הבית ברך הילדים, לא הסכים אף אחד להלוות לו יותר. הוא גם ניסה מעט לגייס כספים אצל נדיבי עם, אבל גם שם לא נחל הצלחה, ויצא בפחי נפש כשכמה פרוטות בידו... ובינתיים זוגתו ובתו הכלה 'מנדנדים' לו שהם רוצים כסף על מנת שיוכלו להתחיל בקניות השוטפות לקראת החתונה. ואין לו מה לענות להם... כי לרש אין כל...

'אין קול ואין עונה'... אף אחד לא מתייחס אליו:

בלית ברירה, הוא חזר הביתה בידיים ריקות... הוא נפל למיטה כשהוא שבור לשברי שברים... כשהמצב הקודר מחלחל לו בחזקה: 'שבת אופרוף... ואין לי שקל עם מה לבוא לחתונה'.... ועוד יותר מזה, הוא הרגיש דפוק כל כך, שה'פנט' המוצלח שלו לא עבד... והנה הוא מתגלה במלוא שלומיאלותו לפני בני משפחתו... המשפחה שראו שהאבא לא חוזר לעצמו, הם קראו לרב על מנת לחזק את רוחו... הרב הגיע ושאל אותו מה קרה, סיפור לו היהודי את כל הסיפור הארוך... ובסיומו שאל את הרב שאלה קשה:

ערב שבת אופרוף.

ולמידענו אין אפי' את הכסף לשלם על ההוצאות המנימליות של החתונה... ומי מדבר על שכירות לזוג הצעיר לתקופה שאחרי החתונה... הוא לא יודע מה לעשות... כבר חצות היום, אבל כסף אין... הוא רואה שעל פי דרך הטבע אין לו שום דרך שבעולם להשיג את הכסף, ובפרט בפרק זמן קצר שכזה. הוא אמר לעצמו, שהרי בכל מקרה הוא לא יכול להשאר בבית, כי איך יוכל להסתכל בפניהם של זוגתו ובתו התולים עיניהם בו... לכל הפחות הוא ינסע לכותל שם הוא ישפוך שיחו לפני הקב"ה...

למה בפעם הקודמת זה הלך לי ומישהו שילם לי את כל החתונה, והפעם לא!!!!!!

אומר ועושה - הוא יוצא לכותל!!!

כי מה הוא יכול לעשות במצב כזה: אשתו ובתו יושבים ובוכים בכי תמרורים! מי יכול לעזור לו באמת: רק הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכך הוא נסע לכותל כשהוא כבר לבוש בבגדי השבת. מיד כשהוא הגיע לכותל, הוא לקח ספר תהילים לידיו, ועיניו התחילו לזלוג דמעות באין מעצור, הוא התחנן לפני הקב"ה 'אנא, רחם עלי, אין לי שום דרך להשיג את הכסף לחתונת ביתי, איך אוכל להראות פניי מול אשתי ובתי'.... כך הוא בכה במשך שעה ארוכה....

ענה לו הרב: פשוט מאוד, בפעם הקודמת אתה הגעת עם לב שבור, כשליבך מייחל רק לישועת ה', כי ידעת שאין מוצא אחר, לא חשבת בכלל על אופציה כזאת של גביר שידפוק לך על השכם... וכיון שהתפללת אל הקב"ה באמת, עזר לך הקב"ה בישועה פלאית... אבל הפעם הגעת להתפלל אל הגביר... וראית מה קרה.....

לפתע: הוא מרגיש טפיחה על שכמו....

הוא מסתובב לאחוריו לראות מי הוא הטופח, והוא רואה לפניו יהודי תושב חו"ל הנראה כאיש אמיד. שואל אותו היהודי האמיד: רבי יהודי, הרי ערב שבת היום.... וכי מה אתה מחפש כאן בשעה מאוחרת כזו??? מה אתה בוכה כל כך??? היהודי הירושלמי חשב לעצמו, שאין לו ממילא מה להפסיד, וכך הוא גולל בפניו את מצבו הסבוך, שבו עומד הוא ימים ספורים לפני חתונת בתו, ואין לו אפי' איך להתחיל לשלם את ההוצאות הכבדות,

משה, סיפור יפה מאוד! אבל איך כל זה קשור אלינו???

חיים, תהיה רגוע, אני אסביר לך הכל.... אבל בשביל זה אתה צריך להמתין עד הסוף.... ואז גם תבין איך קשור לכאן ה'פשיטת רגל'.... ואני אחלק לך את זה לשני חלקים:

חלק א'

'רבינו בחיי' כותב בספרו שאנו חיים בטעות גדולה. כי הנה כאשר יש לאדם בעיה - והוא נחלץ ממנה ע"י התפלה אל הקב"ה, אנו חושבים שזה פשוט מין 'סגולה' כמו שאר הסגולות.... כמו נתינת צדקה לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס... או אמירת פרקי שירה.... ואם באמת לא היתה בכלל צרה או בעיה לא היינו צריכים בכלל לומר תהילים....

אבל זה בדיוק ההיפך: בגלל שהקב"ה רוצה שנתפלל אליו, הוא מביא את הצרות....

שהכוונה היא, שהקב"ה רוצה שאנחנו נהיה מקושרים אליו.... שנתפלל אליו.... הרי הוא אבינו - ואילו אנו צריכים לקרוא בערגה 'אבא' 'אבא'.... אבל מה אפשר לעשות שאנחנו כל כך טרודים בהבלי העולם הזה, עד שלא תמיד זוכרים מזה.... מה עושה הקב"ה - הוא מביא צרות על האדם, כדי שהוא יצטרך להתפלל אליו.... ואז בעל כרחו הוא יזכר שיש לו 'אבא' גדול בשמים.... אבל האדם לא קולט את זה, וכאשר יש לו צרות, הוא מנסה כל מיני דרכים על מנת לפתור את בעיותיו.... ודרך אגב הוא גם מתפלל, כי בכל זאת זהו גם כן 'השתדלות' בין כל סוגי ההשתדלויות וה'קשרים' שהוא עושה.... אבל הוא לא תופס את המטרה.... שכל הסיבה שהקב"ה הביא לו את הבעיה הזאת, היא לא כדי שהוא ינסה לפתור אותם.... אלא כדי שיזכר שיש לו אבא בשמים - תדבר אליו.... תבקש ממנו.... ותתקשר אליו באמת....

ולכן מתחיל הפסוק בענין 'ויעתר יצחק' עוד קודם שמובא סיפור הצרה שבשלה התפלל

כי עיקר הסיפור הוא ה'תפלה', כי כל הענין שהיה רבקה עקרה, היה כדי שיהיה 'ויעתר יצחק' - שיתפלל יצחק אל ה'.... כמו שאומרים חז"ל (בראשית רבה מה ד' ש) שהטעם שעשה הקב"ה את אמותינו הק' עקרות, כי הקב"ה מתאוה לתפלות של צדיקים, ולכן עשה אותם עקרות, כדי שהם יתפללו אליו, כמו כל הבעיות שהקב"ה מביא על האדם כדי שיתפלל אליו.... ולכן מובן מאוד למה התחיל הפסוק עם 'ויעתר יצחק' - כי זהו העיקר של כל הסיפור.... ומטרת כל הסיפור....

אם אתה רוצה לחסוך לעצמך עגמת נפש תחתור מיד למטרה - 'תפלה'....

ואז תחסוך הרבה אנרגיות ועגמת נפש שיהיה לך בשל ההתרוצצות בכל מיני השתדלויות וסיפורים.... כי הרי כל המטרה של הסיפור הזה, הוא כדי שתתפלל אל הקב"ה, וכל זמן שלא תעשה זאת, לא תפתר הבעיה.... משה, התירוץ הוא נפלא, הפלא ופלא.... אבל איך זה קשור לסיפור שלנו??? ואיך זה קשור לך צריכים להכריז על פשיטת רגל???????????? חיים, עוד לא סיימתי, הבה לא נתפוס אטריות רותחות.... יש עוד נקודה חשובה:

חלק ב'

מהו עיקר הנקודה שב'תפילה'??? איך פועלת התפילה???

אנו רואים כאן נקודה מעניינת. אנחנו מבינים שהתורה רוצה לספר לנו שהסיבה שהקב"ה מביא צרה לאדם היא כדי שהוא יתפלל אליו, אבל עדיין לא מובן למה היו האמהות הק' צריכות להיות עקרות, שאז ע"י התפלות היה צריך ממש להתהפך מדרך הטבע, הרי היה יכול הקב"ה לעשות שלא יהיה להם ילדים לבינתיים אבל לא כ'עקרות'.... ואז ע"י שהם יתפללו יוולדו להם הילדים, אבל בשביל מה הם היו צריכים להיות 'עקרות' ממש, ואז הקב"ה היה צריך לעשות נס כדי לשנות להם את הטבע.... [רבינו בחיי כותב שהתורה רוצה לגלות לנו את גודל כח התפילה, שיכולה להפך אפי' את דרך הטבע, ולשנות עקרה לילודת.... אבל עדיין אין לזה קשר ממשי לעיקר מטרת הפסוק לגלות לנו שהקב"ה מתאוה לתפלתם של צדיקים, אשר בשל כך הוא עשה שלא יהיה להם ילדים בהתחלה].

אלא שכאן כתוב יסוד גדול: עיקר כח התפילה הוא רק כאשר האדם מכיר בכך שרק מה' תבוא ישועתו....

כי הרי 'תפילה' משמעה מלשון 'התקשרות', כמו שאמרה רחל 'נפתול נפתלתי עם אחותי' - כי בעת התפלה מתקשר האדם עם הקב"ה.... אני מכיר ומבין שהוא יודע הכל.... ורק הוא עושה הכל.... ולמחשבה עמוקה ונחרצת זאת מגיע האדם בעיקר במצב שהוא מרגיש שאין לו מה לעשות בדרך הטבע.... כי כל זמן שהאדם יודע שיש לו עוד מה לעשות בדרך הטבע כדי לפתור את מצוקתו, אז הוא לא ממש שם את מבטחו רק בתפילה אל ה', כי

מבחינתו התפילה היא עוד אחד משאר ההשתדלויות שהוא עושה.... ולכן לתפילה כזאת אין כזה כח גדול....

התפילה האמיתית והנכונה, היא רק כשהאדם כביכול מכריז על 'פשיטת רגל', דהיינו שהאדם צריך להגיע למסקנא שאין לו פתרון אחר - רק להתפלל אל הקב"ה....

כי כאשר האדם מכריז על פשיטת רגל, הוא בעצם מודיע שכלו כל שאפשרויות שלו להציל את המצב.... כי הנה כאשר אנו עומדים לפני הקב"ה בתפילה, כי יש כמה סוגי תפלות:

- 1) יש אנשים שמתפללים, כי צריך להתפלל, אבל באמת אין להם שום שייכות לתפילה....
- 2) יש אנשים שמתפללים להקב"ה שלא יהרוס להם את התכניות שלהם, דהיינו, שיש להם תוכניות איך להסתדר בחיים, הם רק לא רוצים שהקב"ה יתערב להם ויקלקל להם את התכניות....
- 3) ויש אנשים שאין להם תוכניות כל כך מוצלחות, לכן הם מבקשים מהקב"ה שיראה להם מה יש לו להציע....

לכל סוגי האנשים חסר הבנת משמעות התפילה, כי הרי התפילה משמעותה שיש לי קשר עם הבורא יתברך שמו, וכזה קשר הוא רק כאשר האדם מרגיש כמו בעת פשיטת רגל - אין לי שום דרך לצאת מפלונטר.... והוא יודע שרק הקב"ה יכול להושיע אותו - זאת היא התפילה האמיתית....

עם כזו תפילה אפשר לפעול ניסים למעלה מדרך הטבע!!!

כמו שכותב הרבינו בחיי, שלכן היו אמותינו עקרות לגמרי, כדי להראות שהתפילה עוזרת 'למעלה מדרך הטבע'.... וכמו שהספורנו מביא על הפסוק [בראשית יח, ב] שהסיבה שבשלה שצחקה צרה, כי היא חשבה שזה סתם עוד איזה ברכה של מלאך, היא לא ידעה שזה שליחות מהקב"ה בכבודו ובעצמו כי העובדא שהיא תוכל להביא ילדים היא נוס ממש כמו תחיית המתים, שלא יכול להעשות רק ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו אז רואים שזה דבר נורמלי שתפילה עוזרת למעלה מדרך הטבע.... אבל זה הוא רק כאשר מכירים בכך שרק הקב"ה יכול לעזור....

ולכן אותו אברך ירושלמי נושע רק קודם תחנת הבת הראשונה

כי אז בפעם הראשונה הוא הרגיש חסר אונים כמו לפני פשיטת רגל.... כי הוא לא ראה שום מוצא בעולם איך הוא יוכל להשיג את הכסף לחתונה.... לכן כאשר הוא התפלל אל הקב"ה - הוא תלה את כל תקוותו רק בהקב"ה, ולכן התפילה שלו עזרה. אבל בפעם השני הוא כבר בנה על אופציה מסוימת, ולכן התפילה עצמה לא היתה כל כך חזקה, ממילא היא לא הועילה....

וזהו ממש ההיפך ממה שהעולם חושב

כאשר אנו שומעים על מישהו שהוא זקוק לרחמי שמים מרובים.... או כל מצב אחר שאין שום מוצא כיצד לצאת מהמצוקה.... אנו מרגישים כאילו התפילה היא תפלת שווא, כי אנו לא כל כך מאמינים שזה יעזור.... אבל כאשר שומעים שכן יש איזה קצה חוט, אז כבר כן יותר מאמינים בתפילה. אבל באמת צריך להיות ההיפך, כי כל זמן שיש לאדם איזה מוצא בדרך הטבע, אין לו עדיין הרגשת פשיטת רגל, ולכן אין לתפילה הזאת כל כך כח, כמו אדם שכבר מרגיש בפשיטת רגל....

אתה מרגיש זדוף... שבור....

לאדם יש הרבה מצבים בחיים שאז הוא מרגיש שאף לא מבין אותו.... אף אחד לא עובר את מה שהוא עובר.... הן בעולם הגשמי - בריאות.... פרנסה.... שלום בית.... או בעולם הרוחני - נסיונות.... כשרונות.... הבנה.... חברים.... והאדם לא מוצא שום דרך לצאת מהפלונטר, זה לא צריך לגרום לאדם להשבר, אלא אדרבה דווקא אם אתה במצב של פשיטת רגל, אז יכולה תפילתך להועיל אפי' למעלה מדרך הטבע....

ולכן משבחים את הקב"ה קודם התפילה

ה'מבייט' מביא שהסיבה שצריכים לשבח את הקב"ה קודם התפילה, היא כדי שהאדם ידע שהקב"ה הוא כל יכול.... הוא יודע הכל.... הוא עושה הכל.... ממילא הוא יתפלל בצורה נכונה ואמיתית.... הוא ירגיש שהוא מדבר אל מי שבאמת יכול לעזור לו.... ואז הוא יוכל לפעול אפי' למעלה מדרך הטבע....